

**Stališča DJS
glede dolgoročne miroljubne rabe
jedrske energije v Sloveniji**

Pozicijski dokument

Pripravilo: Društvo jedrskih strokovnjakov Slovenije

Ljubljana, julij 2024

Objavljeno na spletnih straneh DJS 9. avgusta 2024: www.djs.si

1. Uvod: O Društvu jedrskih strokovnjakov Slovenije

Društvo jedrskih strokovnjakov Slovenije (DJS) je združenje, v katerem smo prostovoljno združeni znanstveni delavci in strokovnjaki s področja miroljubne uporabe jedrske znanosti in tehnologije ter ostali, ki jih to področje zanima. Dejavnost društva sloni na izmenjavi in izpopolnjevanju znanja. Skrbimo za obveščanje javnosti in popularizacijo jedrske znanosti in tehnologije za uporabo v miroljubne namene.

Pričujoč pozicijski dokument je na pobudo in pripravo predsednika obravnaval in potrdil Upravni odbor na svoji seji dne 2.7.2024 in je na spletu DJS objavljen od 9.8. kot gradivo za Skupščino društva.

2. Namen pozicijskega dokumenta

V pričujočem pozicijskem dokumentu predstavljamo stališča DJS do Resolucije o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji in oblikujemo sporočila članov DJS glede pomena jedrske energije in tehnologije za današnjo in prihodnjo oskrbo Slovenije z nizkoogljeno energijo, za energetska neodvisnost Slovenije in njeno okoljsko trajnost. S stališči in komunikacijami, ki temeljijo na teh stališčih, prispevamo k **aktivnemu obveščanju različnih skupin javnosti o strokovnih vprašanjih v zvezi z uporabo jedrske energije na področjih** oskrbe z energijo, medicine, industrije in raziskav.

Pri tem izhajamo iz pomena, ki ga ima jedrska energija za zanesljivo oskrbo z energijo, skrb za okolje in blaginjo družbe:

- (1) **Zanesljiva oskrba z energijo:** Jedrska energija ima pomembno vlogo v energetske mešanici Slovenije. Zagotavlja stabilno in zanesljivo oskrbo z električno energijo. S svojo visoko energijsko gostoto lahko zadovolji potrebe odjemalcev po velikih količinah energije, brez potrebe po obsežni rabi prostora. Prispeva k večji energetske samooskrbnosti oziroma nižji energetske uvozne odvisnosti države.
- (2) **Skrb za okolje:** Jedrska energija je čist, nizkoogljivi vir energije za proizvodnjo električne energije, zato je ključna sestavina v boju proti podnebnim spremembam oziroma blažitvi posledic podnebnih sprememb. Jedrska elektrarna v času obratovanja ne povzroča izpustov toplogrednih plinov, kakor tudi ne izpustov drugih škodljivih snovi v okolje. Tako pomaga ohranjati ali izboljševati kakovost zraka in okolja.
- (3) **Krepitev družbene blaginje:** Raba jedrske energije prinaša pomembne družbene in gospodarske koristi, kot je ustvarjanje kakovostnih delovnih mest v času gradnje in obratovanja jedrskih elektrarn. Prispeva k cenovni dostopnosti energije, kar je pomembno za gospodinjstva, ključno za konkurenčnost gospodarstva, javni sektor in druge skupine odjemalcev. S krepitvijo energetske samooskrbnosti prispeva k zmanjšanju geopolitičnih tveganj, povezanih z uvozom energije. Raziskave in razvoj na področju jedrske znanosti in tehnologije spodbujajo inovacije na področjih energetike, medicine, industrijskih in drugih procesov.

3. Stališča

V DJS prepoznavamo Resolucijo o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji (v nadaljevanju: Resolucija) kot pomemben, prvi tovrstni strateški dokument za Slovenijo, ki opredeljuje razvojne usmeritve na področju miroljubne rabe jedrske energije. Naša stališča se osredotočajo predvsem na naslednje vidike:

- **energetska neodvisnost:** Resolucija zagotavlja jasen okvir za dolgoročno rabo jedrske energije v Sloveniji. S tem želi doseči energetska neodvisnost države, kar je ključno za stabilnost in varnost oskrbe z energijo.

- **zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov:** Resolucija prepoznava jedrsko energijo kot stabilen in prilagodljiv vir, ki lahko zagotovi velike količine energije z nizkimi izpusti toplogrednih plinov, kar prispeva k defosilizaciji energetike in družbe ob hkratnem ohranjanju okolja; in
- **trajnostni razvoj Slovenije:** Z vzpostavitvijo odprtega in transparentnega dialoga z vsemi deležniki ter posodobitvijo delujočega jedrskega programa želi Resolucija doseči dolgoročno in varno obratovanje obstoječih jedrskih objektov ter pripravo novih jedrskih naložb. To bo omogočilo družbeno, ekonomsko, okoljsko in prostorsko vzdržno preobrazbo slovenske energetike za uresničitev podnebne nevtralnosti in ciljev trajnostnega razvoja.

Menimo, da je izjemno pomembno **široko pojmovanje jedrske infrastrukture in jedrskega programa v državi**, ki ga nakazuje Resolucija. Sodobna in celovita jedrska infrastruktura obsega tako industrijsko-energetske objekte za proizvodnjo energije in za ravnanje z odpadki, kot tudi raziskovalne objekte ter upravne, izobraževalne, raziskovalne, infrastrukturne in industrijske organizacije. To je pomembno tako s stališča zagotavljanja dolgoročne varnosti in stabilnosti rabe jedrske energije v miroljubne namene, kot tudi z zornega kota mednarodne primerljivosti Slovenije na jedrskem področju.

V DJS zato podpiramo vsebino in namen Resolucije o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji, ki sta skladna s temeljnimi načeli delovanja in poslanstvom Društva.

Kot pomemben korak potrditve usmeritve Slovenije k ciljem defosilizacije in širitve uporabe jedrske energije z izgradnjo novih jedrskih elektrarn skupaj z ostalimi nizkoogljičnimi viri energije prepoznavamo tudi politično zavezo in **napoved posvetovalnega referenduma o zagotavljanju stabilne oskrbe z nizkoogljično električno energijo** (v nadaljevanju: referendum). Ob napovedanem referendumu, ki bo predvidoma potekal jeseni 2024, v DJS menimo, da je Resolucija pomemben temelj za kakovostno in informirano odločanje državljanov na referendumu.

V DJS zato podpiramo izvedbo projekta izgradnje nove jedrske elektrarne Krško, ki bo skupaj z drugimi nizkoogljičnimi viri zagotavljal neodvisno in stabilno oskrbo Slovenije z električno energijo.

4. Zaveza

Zaradi potrebe po informirani in kakovostni javni razpravi o jedrski energiji **si bomo v DJS prizadevali za nadaljevanje in okrepitev naših dejavnosti na področjih:**

- **izobraževanja**, kjer se zavzemamo za programe in aktivnosti formalnega in neformalnega izobraževanja za krepitev razumevanja jedrske energije, tehnologije in znanosti med različnimi zainteresiranimi javnostmi; ter
- **ozaveščanja za okrepitev obveščenosti državljanek in državljanov**, pri čemer poudarjamo pomen pregledne in uravnotežene komunikacije o koristih in tveganjih jedrske energije v primerjavi z drugimi nizkoogljičnimi viri energije.

5. Poziv

Izhajajoč iz navedenih stališč in zavez DJS **poziva svoje člane in druge predstavnike strokovnih javnosti k aktivnemu sodelovanju in podpori pri ozaveščanju ter vključevanju javnosti v razpravo in odločanje o jedrski energiji**. Prepričani smo, da lahko predstavniki strokovne in znanstvene javnosti skupaj pomembno prispevamo k informiranemu in odgovornemu pristopu, ki bo omogočil na znanju in dejstvih temelječe odločanje državljanov na posvetovalnem referendumu o zagotavljanju stabilne oskrbe z nizkoogljično električno energijo.